

- b) Nравstvenost spolnega življenja. Potreba spolne vzgoje.
2. Sedanja spolna vzgoja in nje posledice.
3. Ali je primerno doraščajočo mladino poučiti o spolnem življenju.
4. Telesna utrditelj, krepka volja, značaj.

II. Literarno predavanje.

Ilirska doba s posebnim ozirom na Stanko Vraz. Profesor dr. Fran Ilešič. V sredo od 3—6. Tri ure.
S tem predavanjem najboljšega sedanjega poznavalca ilirske dobe dr. Ilešiča in z izletom na Stanko Vrazov dom naslednji dan hoče „Zveza“ proslaviti stoletnico velikega našega rojaka.

Vsebinsko predavanja poveže naslov istega.

III. Matematično predavanje.

Pojmovanje geometričnih funkcij. Profesor L. Lavtar. Vsak dan od 9—10. ure. Tri ure.

Snov predavanja potrebuje zlasti oni, ki se pripravljajo za izpit iz druge skupine za meščanske šole. Ker je pa splošno zanimiva vsebina, bo gotovo ugajala vsakomur.

Ako bo čas dopuščal, govoril bo predavatelj še nekoliko o uporabi gonijometričnih funkcij in v tem slučaju tudi še splošno o logaritmihi.

IV. Prirodoslovsko predavanje.

Poglavja iz biologije. Profesor dr. Poljanec. Vsak dan od pol 10. do pol 11. Tri ure.

1. Pepel v kemijskem, rastlinskem in gospodarskem oziru. Kemijske sestavine pepela. Pomen teh sestavin za rastlinstvo. Umetna gnojila.

2. Zdražljivost rastlinskih organov. Razločki med živalmi in rastlinami. Kemotaksa. Tropizmi. Rastlinska čutila.

3. Deževnik. Monografija. Popis trupla; hranitev; razvoj; korist in škoda.

V. Folkloristično predavanje.

V službi narodoznanstva. Profesor dr. Pivko. V torek od 4—6, v sredo od pol 11 do pol 12. Tri ure.

A. Teoretični del.

1. Kaj je narodoznanstvo.
2. Pregled slovenske folkloristike.
3. Kdo vse lahko sodeluje pri tej vedi. Učitelj-folklorist.
4. Sistem opazovanja in zapisovanja.
5. Narodopisni muzej.

B. Praktični del.

Odlomki iz pravnih nazorov našega ljudstva. (Sosed in vas.)

VI. Šolsko-higienično predavanje.

Higiena ust in zob. Zdravnik dr. Schwaab. V ponedeljek od 4—6. Dve uri.
Predavanje se bo pojasnjevalo s slikami in preparati.

Splošne določbe.

Vsak javljenec da 5 K kot donesek za upravne stroške.

Kdor javi udeležbo in plača kurzni donos, dobi karto, ki je veljavna kot legitimacija in vstopnica k predavanjem. V svrhu kontrole se ima karta na poziv reditelja pokazati pri vstopu v dvorano.

Za cenejše bivanje v Mariboru (stanovanje, hrana) se je preskrbelo. Natančneje se izve pri tajniku v nedeljo.

Javiti se ter plačati tečajni donesek je tajniku „Zaveze“ tov. Ignaciju Šijancu, ki daje tudi vsa pojasnila.

V nedeljo, dne 4. t. m., bo v pisarni v mariborskem Narodnem domu od 10—12 dopoldne in od 5—6 popoldne. Istotam tudi naslednje dneve.

Počitniškega tečaja se tudi lahko udeležijo neučitelji pod enakimi pogoji.

Tiskan program je na razpolago.

V nedeljo, dne 4. septembra 1910 ob 8. uri zvečer je prijateljski sestanek kot otvoritveni večer v Narodnem domu. Ker pride itak večina udeležencev „Pocitniškega tečaja“ že v nedeljo v Maribor, se snidemo k neprislusnem sestanku.

* * *

Izlet na Stanko Vrazov dom.

Izlet se vrši v četrtek na praznik dne 8. septembra 1910. Določil se je sledeči vzpored: Udeleženci „Pocitniškega tečaja“ in drugi iz Maribora in okolice se sestanejo na glavnem kolodvoru ter se od tam odpeljejo ob 8.15 zjutraj.

Na Pragerskem se združijo z onimi tovariši in tovarišicami, ki pridejo iz južnega dela spodnje Štajerske.

Dohod v Ormož ob 10.26 uri.

Po kratkem krepilu v Ormožu odhod v Cerovec. Pešhoja dve uri. Kdor želi voz, naj se pravočasno oglasi.

Na Stanko Vrazovem domu:

1. Pozdravi navzočnike predsednik „Zveze“.
2. Položi se venec pred Vrazov doprni kip.
3. Slavnostni govor. Govori tov. Anton Kosi, nadučitelj v Središču.

Nato se gre v Pilherjevo gostilno ob veliki cesti v Žerovincih, kjer je skupen obed. (Četrta ure hoda.) Zvečer vrnitev v Ormož z vozovi. Ob 8. uri zvečer zabavni sestanek v ormoški Čitalnici. Petje, godba itd.

Ob 11. uri ponoči odhod z vlakom.

Kdor pa hoče v Ormožu prenočiti, naj se javi, dobi tudi prenočišče. Vsa tozadevna pisma je nasloviti na zvezinega tajnika v Maribor, Narodni dom.

Učiteljstvo slovensko! Ne zamudi redke prilike v družbi stanovskih tovarišev in tovarišic ter pohiti dne 8. septembra v divnokrane ljutomersko-ormoške gorice. Nikdar ti ne bo žal, da si si ogledal ta slovzsko-štajerski raj ob meji hrvaško-ogrski!

Prosili smo za znižano vožnjo, toda stvar še danes, ko to pišemo, ni rešena. Poročali bomo takoj v „Narod. Dnevniku“, „Slov. Narodu“ in „Jutru“ o okolnostih znižane voznine, če jo dosežemo.

Izlet v Zagreb se najbrž ne bo mogel vršiti zaradi premalo oglašencev. Ako bi se pa vendar končno javilo zadostno število, potem se peljemo dne 9. septembra čez Varaždin v hrvaško prestolico.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga z omejenim laststvom.

Promet do konca julija K 188.338.76.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Srednješolski vestnik.

**** Učni jezik na c. kr. realki v Idriji.** Z odlokom c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje, z dne 26. junija 1910, št. 24.156, se razširi raba slovenskega učnega jezika na tem zavodu. V nemškem jeziku se bode poučevalo na višji stopnji zgodovino in zemljepis, kemijo in opisno geometrijo. Vsi drugi predmeti se bode poučevali v slovenskem učnem jeziku, v kolikor imamo v to aprobirane knjige. Terminologijo je zahtevati od gojencev v obeh učnih jezikih. Te odredbe se uveljavijo s šolskim letom 1910/1911.

**** Na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani.** C. kr. ministrstvo za uk in bogočastje je imenovanje dr. Rudolfa Moleta za pravega učitelja slovenskega jezika, dalje imenovanje g. dr. Pavla Pestotnika za pravega učitelja zgodovine in zemljepisa in slednjič imenovanje gđ. Marije Wirgler za pravo učiteljico matematike, naravoslovja in fizike na mestnem dekliškem liceju vzelo na znanje in potrdilo.

**** Laške paralelke na goriški državni gimnaziji.** Državni laški poslanec Ussai je brzojavil v soboto v Gorico z Dunaja, da je vlada pri volji otvoriti na tukajšnji gimnaziji s prihodnjim šolskim letom laške paralelke, odločitev glede zasebnega gimnazija pa se odloži na poznejši čas. Tako torej! — Če bodo slovenske paralelke odbite, bode to za sluga klerikalcev, ki silijo za zasebno slovensko gimnazijo. Tako bomo zopet po zaslugi klerikalcev Gregorčič & comp. — prikrajšani!

Književnost in umetnost.

„Merstvo v vsakdanjem življenju“. S posebnim ozirom na ponavljalne šole sestavi in s podobami pojasnil Dragotin Humeč, strokovni učitelj v Krškem. Cena knjigi 1 K 40 vin. Izdalo in založilo „Pedagoško društvo“ v Krškem. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. — Knjiga je praktične vrednosti in jo prav toplo priporočamo.

Nova učna knjiga. Društvo „Merkur“ izda učno knjigo „Trgovsko računstvo“ za trg. nadaljevalne šole in enoletne trg. tečaje. Rokopis za I. razred se je te dni odposlal ministrstvu v predprilobico; drugi del bo v rokopisu te dni izgotovljen, tretji pa do meseca decembra t. l.

„Omladina“ 5—6 štev. Vsebina: — Dva shoda. — Radovan Krivic: Nekaj navodil za ta ali oni odgovor. — Janko Mačkovšek: Poti k slovenski inženerski organizaciji. — Dr. Ivan Lah: Slovanski šod v Sofiji. — L. Brunčič: Na mesta. — Radovan Krivic: T. G. Masaryk o novoslavizmu. — Slovensko dijaštvo. — Slovansko dijaštvo. — Srednješolski vestnik. — Vestnik za književnost in umetnost. — List prinaša tudi nekaj poročil o XXII. glavni skupščini „Zaveze“ in: Na naslov „Slovanske Zveze“ in njenih članov.

„Popotnik“ 8. štev. Vsebina: 1. Fr. Vajda: Nepovoljni uspehi naših šol in njih vzroki. — 2. P. Fleré: Odlomki iz moderne didaktike. — 3. P. Fleré: Nekaj o šolski higiji. — 4. Dr. I. Lah: Šolstvo za časa reformacije na Slovenskem. — 5. Iv. Franké: O varstvu umetniških, historičnih in prirodnih spomenikov. — 6. Književna poročila. — 7. Razgled. — Ta najlepší in najboljši slovenski pedagoški list bi moral imeti vsaka šolarska knjižnica. Tudi temu, da je učiteljstvo tako malo naročeno na ta stanovski list, kakor je razvidno iz letošnjega poročila na glavnem zborovanju „Zaveze“ — bode potreba odpomoči.

„Gasilec“. Slavnostna št. ob 40letnici ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva. List izhaja po potrebi. Urejuje ga naš tov. Fr. Trošt iz Iga. List prinaša sledečo vsebino: 1. E. Gangl: Pozdrav slovanskim gasilcem. (Pesem.) — 2. Fr. Žgur: Tovarišem v pozdrav. (Pesem.) — 3. Stirišedletnica Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. (Fr. Barle.) — 4. Oče Doberlet — i hrvatski vatrogasci. (I. Absac.) — Šola in gasilstvo. Poleg nekaterih slik, prinaša še nekaj podrobne strokovne vsebine. List izhaja že štirinajsto leto.

Politiški pregled.

*** Cesar je potrdil zakon kranjskega deželnega zbora o deželni banki.**

*** Črna gora** se je slovesno proglasila za kraljestvo v nedeljo, dne 28. avgusta in sicer v svečani seji narodne skupščine.

*** Japonska** je anektirala Korejo.

*** Priprave za sklicanje deželnih zborov** so dogotovljene. Deželnim glavarjem je naznanila vlada, da je deželnim zborom za zborovanje na razpolago čas od srede septembra do konca oktobra. Natančen čas zasedanja deželnih zborov se bo določil takoj, ko se deželni glavarji izjavijo o primernem času. Po zasedanju deželnih zborov bo zboroval državni zbor. Kdaj se še ne more natančno reči. Glede zasedanja delegacij še ni nič natančnega določeno.

Vlada je razpustila sarajevski občinski svet, ker je odstopila že večina občinskih svetovalcev. Nova volitve se bodo vršile dne 17. oktobra t. l., do tedaj pa bo opravljal vse občinske agende vladni komisar Brodnik. Sarajevski župan Kulović je izjavil, da je odstopil samo raditega, ker je bila njegova stranka pri saborskih volitvah popolnoma poražena in nikakor ne bo bita ono središče, na katero bodo izlivali mohamedanski samostanci svoje napade.

*** Dunajska vlada je obvestila srbsko**, da ni nikakih ovir za ustanovitev srbskih konzulatov v Bosni in Hercegovini. Nato je srbska vlada zunanjemu ministru Milanoviću poverila nalogo, da se z grofom Aserenthalom dogovori o vseh podrobnostih. Prihodnje leto namerava ustanoviti Srbija v Bosni baje pet svojih konzulatov.

Obrambni vestnik.

*** Ena sama oslarija!** Slomškova Zveza je napravila romanje na Sveto Goro. Kakor poroča „Slovenec“ z dne 27. pret. m., je govoril tudi Jaklič, ki je tgal Ganglov govor z naše letošnje skupščine v Novem mestu. Jaklič je dejal, da je Ganglov govor posut tudi s citati iz svetega pisma „kakor žganci z ocvirkami“. Uredništvo „Slovenčevu“ pa dostavlja, da „je ves tisti govor ena sama oslarija“. Potemtakem so ena sama oslarija tudi vsi citati iz svetega pisma! — Sedaj vsaj vemo, kako sodijo o svetem pismu „Slovenčevi“ pobožnjaki! Toda „Slovenec“ ni sveto pismo samo oslarija, ampak jim je tudi žlobudra, kakor to trdi isti list v svoji števi. z dne 29. pret. mes. Oslarija in žlobudra! Večjih zasramovalcev svetega pisma si ne moremo misliti! Noben brezverec se ne izraža tako sirovo o božjih naukih! Kaj porečeta k temu nadškof Sedej in škof Jeglič? Mi premilim svojim katoliškim prijateljem samo prijateljsko svetujemo, naj bodo v prihodnje previdnejši, sicer jih lahko prime sam državni pravdnik zaradi — bogoskrunstva in motenja vere. Dobrohotnejši nasproti svojim sovražnikom ne moremo biti!

*** Na vse drugo**, kar piše te dni „Slovenec“ o tov. Ganglu, ne bomo odgovarjali, ker je na tako pisavo mirna in stvarna beseda nemogoča. „Slovenec“ naj oteplje s svojimi oslarijami in žlobudrami, kolikor mu drago. Mi vemo prav dobro, da mu pride tako plačilo, kakor se mu še ne sanja! Torej: pogumno po stari metodi naprej!

*** S Svete gore.** Poslanec Jaklič je šel na božjo pot na Sv. goro in se tam izkazal vrednega učenca tiste klerikalne šole, ki z obrekovanjem, denunciranjem, zavijanjem, lažmi in s — hudim hoče ugnati ves svet. Klerikalna zavijanja itd. popravljati se pravi vodo v Savo nositi. Vendar pa moramo glavo Slomškarjev malo ljudem ali pa vsaj učiteljem pokazati, da jih pred njo ne bo preveč strah, kadar o nji boro v Slovenec ali Domoljubu. Najprvo je ta dični poslanec pravil svojim zvestim, da so se napredni učitelji postavljali s posebnim vlakom, ko so se vozili na zborovanje „Zaveze“ v Novo mesto, a nikjer niso zapisali, koliko se je učiteljev peljalo z njim in kolikšen je bil deficit? Tako govorjenje kaže, da mož ne bere časnikov, ali pa misli, da jih ne boro njegovih poslušalci, sicer bi bil lahko iz njih vedel, da je v soboto 6. avg. odrinilo na skupščino s posebnim vlakom natanko 150 učiteljev in učiteljic iz Ljubljane. Da se jih je še mnogo med potjo pridružilo in da jih je došlo mnogo v nedeljo na glavno zborovanje, to bo menda priznal tudi najhujši „prijatelj“ Zavezarjev. Če še povemo, da ni bilo za ta posebni vlak niti krajevarja deficita, tedaj smo s to točko pri kraju in upamo, da g. Jakliču tudi ne bo več stavila sivih las v glavo. — Dalje je pravil, da smo v Novem mestu oznanjali kulturni boj. Mi smo na svojih shodih in v listu poudarjali že nešteto krat — in g. Gangl v svojem govoru k § 1. še posebej — da se mora učitelj v pravno-versem oziru vesti vselej korektno. Kdor tega ne stori, ni naš, ni napreden učitelj, nego je — vede ali nevede — klerikalen dinar. Napredno učiteljstvo dela za svoje izpolnjenje in za zdrav razvoj šole, ki naj vzgaja na versko-nravni podlagi dobre državljanke. Slomškarji se pa zatekajo k stranki, ki z dopustnimi in nedopustnimi sredstvi zavira napredek šole, ter zaslužujejo učiteljstvo. Ako je boj zoper take razmere kulturni boj, potem pravimo: **Le naprej v ta boj** in po njih, ki sramote s svojim ostudnim delom lepo našo domovino in hočejo naš rod držati pri tleh na vse večne čase! — G. poslanec se tudi ni mogel zdržati, da ne bi po vzorih „Slovenca“ malo ne denunciral in ne sumnil patriotizma naprednega učiteljstva. Ponovil je odstavek o črno-rumeni in belo-rumeni vzgoji. Sam „Slovenec“ je o tej stvari takoj umolknil, kakor hitro je „Učiteljski Tovariš“ prinesel v št. 33. avtentičen tekst dotičnega govora, iz katerega se vidi, da je govornik — in njegovi poslušalci patrijot v srečo ne pa samo v želodcu. A g. Jaklič je tiste dni prespal ali pa je špekuliral na to, da so jih prespali njegovi prijatelji. Tako temeljit je torej ta vodja Slomškarje. — Toda res ni vredno odgovarjati na vse čenče, kar jih je zagrešil dični poslanec Jaklič. Le eno hočemo še konstatirati, da se vidi, kako je g. Gangl klerikalcem sapo zaprl s svojim izbornim govorom k § 1. državne šolskega zakona. Najprvo je ta govor kritikoval „Slovenec“ in ga zavijal tako nesramno, da s takimi ljudmi res ni mogoče stvarno razpravljati. Ker stvarno ni mogel ugovarjati, je pozivljaj v divji svoji jezi na boj. „Slovenec“ pa misli, da je duhovit Ganglov govor „ena sama oslarija“. A g. poslanec Jaklič pa pravi prav sramežljivo, da Ganglovega govora ne — razumemo. Prav radi vrjame, ker klerikalci vselej težko razumejo — resnico. Vendar je pa neizrečeno žalostno, ako je učitelj v svoji stroki tako slabo teoretično podkovan in ima zanj sploh tako malo srca, da takega eminentno vzgojnega govora ne — razume. Toda seveda — to so le izgovori klerikalne gospode in nepobiten dokaz, da jim je Ganglov govor je zike z mešal.

*** Da se ne pozabl...** C. kr. deželni šol. svet je izdal „Izvršilni predpis k Dokončnem šolskem in učnem redu, v katerem k § 70. natančno določa postopanje glede šolskih zamud ter žuga vodjem šole za disciplinarnim postopanjem, ako bi zanemarjali tozadevno svojo dolžnost. Član tega c. kr. dež. šol. sveta in c. k. profesor Jarc je pa ljudi hujskal proti učiteljem, ki store svojo dolžnost in naznanjajo neopravičene zamude šol. otrok. To se je zgodilo 15. avgusta 1910 na Vinici. Vprašamo: Ali so paragrafi samo zato tu, da se z njimi lahko učitelje spravljaj v disciplinarno preiskavo? — Isti c. kr. prof. Jarc je v Ormožju ljudem pravil, da bodo podpirali le tiste učitelje, ki mislijo in delajo po klerikalnih načelih. Smo res radovedni, kako bodo gospodje to uredili...

*** Goriškemu knezoškofu** se je zdelo potrebno povedati našim „Slomškarjem“ ali kakor jih on nazivlje: „Krščansko mislečemu učiteljstvu, romajočemu na Sv. goro“, da je sedanja ljudska šola brezpotrebna in za nič in je le „draga ustanova, ki ne ustreza svojemu namenu, je spodbika in težka butara našemu krščanskemu ljudstvu, vir moderne skvarjenosti“. In takim besedam so „Slomškarji“ „navdušeno pritrdjevali in za to pismo, v katerem piše knezoškof take stvari — mu sklenejo poslati vdanostno izjavo“. — Tako „Slomškarji“ zametujejo in postajajo nevarni avstrijskim zakonom, po katerih je naša šola urejena, katere je potrdil sam cesar in katere izpolnjevati so se pod prisego zavezali sami. Krivoprišežniki, ste li šli na Sv. goro greh delat?

*** Jaklič je šel lagat na Sv. goro.** Namenoma je poslanec Jaklič, krščansko-misleči učitelj lagal na sv. Gori. Lagal je, da smo mi povsod kričali o posebnem vlakom, a nikjer

nismo pisali, koliko učiteljev se je peljalo iz njim in kolikšen je bil deficit. — Prvič, smo mi navedli natančno število vseh učiteljev. (Niste pa navedli vi ne štev. članov „Sl. Zv.“ v tajniškem poročilu in ni navedel štev. udeležencev pri zborovanju „Sl. Zv.“ v Ljubljani, Jaklič ko je rekel, „v Novem mestu jih niti toliko ni bilo kakor je nas tukaj.“ — Kje so hinavci?) Drugič smo pa mi pripravljali plačati deficit pri desetih posebnih vlakih, takih kakoršen je bil naš, če jih „Slovenec“ prirede in četudi svoje laži navrh naloža. Lagat se ne hodi na — božjo pot!

* **Ostane besede urednikov „Slovenca“.** Duhovito opazko je napravil neki urednik „Slov.“ v št. 194, med Jakličev govor, kjer kritikuje Ganglov govor v Novem mestu; glasi se: „(Ker je res tisti govor ena sama oslarija. Opomba uredništva.) „Slovenec“ uredniki so se častkarstva gotovo učili pri njim priljubljenih ljudeh, v francoskih kanalih ali pa v kaki časnikarski šoli v Kalabriji!

* **Kdo kopira?** Ker se je nam očitelo da kopiramo „Slovenske“, navajamo, da je neka učiteljica predavala na Sv. gori, o temi: Kako deluj učitelj oziroma učiteljica izven šole. — Pesek: „Na delo med ljudstvo!“ Hujše nesreče ni bilo, ker je bilo to št. 1. in 2. in 3. na programu, prazne fraze pa ne moramo prištevati k zborovanju.

* **„Slovenski učitelj“** mora biti res uboga eksistenca, ker nabirajo „Slovenskarji“ že tri mesece snov za posebno izdajo, ki jo namenjajo izdati v septembru. Beračijo vsepovsod, tudi pri naprednem učiteljstvu.

* **Podrobneje se ne bomo pečali s „Slovenskarjado“**, poročila kler. listov si pa spravimo kot izvirnike, ker imamo že precej tozadavne snovi zbrane in posvetimo s časom morebiti „Slovenskarji“ eno brošurico, kot prolog k njih zgodovini.

* **Hujskanje v cerkvi.** Po naših cerkvah in na klerikalnih shodih pripoveduje duhovščina strmečim poslušalcem to-le: „Nekje na Dolenjskem so zborovali liberalni učitelji in tam so sklenili, da ne bodo več vzgajali mladine versko-nravno, ampak se bolj svobodno, kakor to želi socialno-demokratska načela. Branje, pisanje, računanje in molitev jim bo deveta brigada. Navadno se končavajo taka natolečavanja: „Ali bomo še dajali slovensko deco takim ljudem v pouk?“ Kdor le malo pozna te govornike na klerikalnih shodih, se nič več ne čudi takim lažem; drugače pa je, če se poslužuje duhovščina takih gorostasnih neresnic na leci. Prižnica mora vendar biti vsaj mašniku svet kraj, kjer bi se morali oznanjevati samo božji nauki. To netaktnost je zagrešil med drugimi tudi kranjski kapelan Sitar zadnji praznik med prvo sveto mašo. Najbrže ga je speljal na nečedno polje njegov tehan. Komur je znano, zakaj so morali tako hitro odkuriti iz Kranja kapelani Žvan, Hybašek in Barle, ta bo umel Sitarjeve besede, a opravičiti jih pa vendar ne bo mogel. Doslej je veljal Sitar med meščani za nekakega kavalirja in finega fanta, ki zna ob vsaki priliki tudi dostojno nastopiti. Če bo pa preveč poslušal svojega šefa, bo sigurno zgubil ta renome. Na kmetih se da marsikaj načevkati, na kmetih, v mestu pa je s farbarijami malo drugače. Bolje je iti za Žvanom, Hybaškom in Barletom, pa ostati v obeh poštenih meščanov poštenjak, kakor pa iti za svojim tehanom v vsem čez drn in strn. Saj Sitar prav dobro ve, da nima tehan Koblar niti med svojimi pristaši privrženec. In kaj je bilo „nekje na Dolenjskem“? V Novem mestu je zborovala Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev dne 6. in 7. avgusta. Na glavnem zborovanju je imel visokošollec Krivic popolnoma znanstveno predavanje o Masaryku-pedagogu, učitelj Gangl pa o § 1. državnega šolskega zakona. Svetujemo naši prečastiti duhovščini, naj pazno prečita zlasti Ganglov referat, kjer razpravlja o nalogi ljudske šole, o npravno-verski vzgoji, ki je utemeljena v svetem pismu, in o razvoju duševnih moči. Berite original, a ne potvorjenje v „Slovenca“ in „Domoljubu“, potem pridete, če imate le še malo poštenja, do drugih zaključkov! Trseglav, Lampe in drugi taki tiči bi res radi videli, da bi narodno in napredno učiteljstvo na svojih zborovanjih razpravljalo kaj protiverskega, a tega ne bodo nikdar doživeli. Poti naprednega učiteljstva so bila in ostanejo odkrita, svobodna, pa poštena. — Tako piše „Slov. Nar.“ Mi temu poročilu skoro nimamo ničesar prideti, le, da hujskanje in laž s prižnic ni versko-nravna vzgoja ljudstva.

Ali ste že pridobili našemu listu kakega novega naročnika, in ste li sami že poravnali naročnino?

Kranjske vesti.

—r— **Slučaj Stupice.** Po poročilih v časopisju se je napolila deputacija Dražgošanov v Ljubljano k dež. šol. svetu, da protestira proti premestitvi tov. Stupice iz Dražgoš. Deputacija je s seboj nesla spomenico z nad sto podpisi. — Sedaj bomo videli, kako bodo klerikale zavzemali svoje stališče napram ljudski volji. O slučaju bomo še poročali, ker sta tu dve zanimivosti. 1. Kako stališče bode zavzemal prof. Jarc z ozirom na znano afero? 2. Kakšno stališče bode zavzemal klerikalni

klub nasproti — ljudski volji. Besedo o vsem pa spregovorimo tudi v naši spomenici na ministrstvo.

—r— **Učitelji-abiturjenti iz leta 1910** praznujejo desetletnico učiteljstva v Ljubljani dne 4. septembra. Zbirališče: Hotel Tratnik. („Pri zlati kaplji“) Tovariši pridimo vsi!

—r— **Od zraka učiteljstvo ne živi.** Kakor čujemo, še sedaj ni nakazana plača suplentom za počitnice. To je že skrajna malomarnost in brezbržnost onih faktorjev, ki imajo to v rokah. Seveda, birokrat se gre zabavati na počitnice, slovenski učiteljski suplent, uboga para pa naj strada v počitnicah ali se pa zadoljuje, da plačuje obresti vseh malomarnosti šolskih organov.

—r— **Na shodih v Bell-Krajini**, je baron Schwarz strogo prepovedal govoriti o preganjanju učiteljstva in o korupciji v dež. šol. svetu, zato skrbi, da bi se pa nakazala zaostala plača suplentom, zato se nima časa zanimati. Potrpežljivost ima tudi svoje meje! „Wegen eines Lehrers“ ...

—r— **Kmetijska šola na Grmu.** Pouk se prične meseca novembra. Zimska šola obsega dva zimska tečaja, ki trajata od novembra do meseca marca, in sta namenjena sinovom kmetovalcev in živinorejcev. Letna šola se prične novembra in traja do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti sinovom vinorejcev. Za kmečke sinove kranjskih poljedelcev je določenih 20 prostih mest in sicer odpade 10 mest učencem zimskega in 10 mest učencem letnega tečaja. Sprejemajo se tudi učenci proti plačilu 300 K za obisk letne in 150 K za obisk zimske šole. Prošnje za ustanove je vložiti do 15. sept. t. l. na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu.

—r— **Ivan Hribar, župan ljubljanski.** Ljubljanska občinski svet je v svoji zadnji seji dne 30. avgusta zopet izvolil gosp. Ivana Hribarja svojim županom. — S tem se je občinski svet postavil na edinopravo stališče — v boju za avtonomne pravice občine, zoper krivično predbacivanje — kot vzroke nepotrditve in v boju proti sedanjemu sistemu dež. vlada je odgovorila z razpustom občinskega sveta. Ta se je takoj na to sešel k seji ter soglasno sklenil, da ne vložijo rekursa zoper razpust. Na ljubljanskem magistratu bo gospodaril do novih volitev vladni komisar.

—r— **Provizorna imenovanja.** Okrajni šolski svet v Postojni je premostil provizoričnega učitelja in šolskega vodjo Dominika Brica v Hotedršici v Col. Učitelja na ljudski šoli v Postojni Albina Stritarja je imenoval okrajni šolski svet v Gorici za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v Solkanu. Novomeški okrajni šolski svet je izročil provizorično vodstvo dvorazrednice v Nižni vasi učitelju Francu Hočevanju v Ormožju. Okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval provizorično učiteljico v Nevljah Pavlo Bregant za provizorično učiteljico na ljudski šoli na Šmartnem in učiteljico Avgusto Klančarjevo v Kamniku za provizorično voditeljico kamniške dekliske šole.

—r— **Ponesrečil je** gosp. nadzornik Turk, ko se je peljal po uradnih opravilih. Padel je tako nesrečno, da si je slomil kost v stegnu. — Gospoda nadzornika milujemo in mu želimo, da bi kmalu okreval.

Naročajte šolske tiskovine takoj, ker sedaj imamo več časa in je delo lažje, ker pri selitvi tiskarne bomo imeli druge posle in neprilike.

Štajerske vesti.

—š— **Okrajni šolski svet celjski** je na svoji redni seji dne 22. avg. sklenil, da se šoli na Teharjih dovoli še nadalje paralela in da se učitelja na celjski okoliški šoli, Josipu Žagerju dovoli dopust še eno leto v svrhu nadalje umetniške izobrazbe. Šoli na Kalobju se je dovolilo, da se preloži glavne počitnice na čas od 16. avgusta do 15. oktobra. Prov. učitelj na celjski okoliški šoli Rudolf Delakorda se je premestil na Teharje; na njegovo mesto pride s Teharji Fran Hribar.

—š— **Sulferajnska šola v St. Lenartu v Slov. goricah.** Dne 30. avgusta je bila tretja pri St. Lenartu v Slov. goricah razprava radi javnosti nemške sulferajnske šole. Že dvakrat so zadolženi šentlenartski nemškutarji zahtevali, da bi jim slovenski kmetje plačevali novo nepotrebno nemško šolo, toda obakrat so slovenski župani in svetovalci zavrnili to nemško nakano. Če hočejo šentlenartski nemškutarji imeti nemško šolo, potem naj si jo zidajo in vzdržujejo sami na svoje stroške. Takemu prodiranju nemškega šolstva na slov. ozemje je je potreba posvečati tudi od strani učiteljstva več pažnje in ljudstvo v tem pravočasno poučevati in opozarjati.

—š— **Zopet nemška šola na Slovenskem.** Popolnoma natihomaje je ustanovil štajerski deželni šolski svet nemško šolo v Cirkovcih za občini Cirkovci in Škale v šoštanjskem okraju. Kje so obrambena društva?

—š— **Društvo „Selbsthilfe“** na Štajerskem nam javlja: dne 6. avgusta 1910 je

umrl član Ivan Voglar, nadučitelj v Dobrni, okr. Celje. Vplačati je tedaj 84. smrtni slučaj, ker je pa to že drugi slučaj letos, se še vedno zbira vsota po umrlem P. Fetter, ki je umrl meseca decembra 1909. Vsled tega se naproša vse one, ki še niso vpslali znesek 2 K za 83 slučaj, da ga vpsolijo nemudoma na naslov: Jalas — Maribor.

—š— **Na Štajerskem** je neki župnik ondašnjemu nadučitelju krstil njegovega otroka samovoljno namesto Boris Anton — Anton Boris. Nadučiteljeva soproga je zahtevala nato osebo od župnika, da noče imeti Antona Borisa, ampak Borisa Antona, naj torej ime v krstni knjigi popravi. Ko župnik omeni, da ni v nobenem koledarju imena Boris in da mora imeti otrok ime kakega svetnika, mu odgovori naduč. soproga, da je mnogo otrok krščenih na ime Boris na prvem mestu, a za tem pa še ime kakega svetnika. Župnik obljubi nato, da se boče natančneje o tem pri sosednih župnijskih uradih informirati in eventualno imeni izpremeniti. To je tudi storil in res je bil v sosedni župnici krščen neki otrok na ime Boris na prvem mestu, a on (župnik) da ne sme sedaj več krstnih knjig popravljati. Oče prizadelega otroka pa se je na to obrnil s prošnjo na škofjski konsistorij, naj župniku ukaže izpremeniti ime otroka po želji staršev. Konsistorij pa je odstopil akt c. kr. namestniji, ki je poslala potom c. kr. okrajn. glavarstva naduč. sledeči odlok.

Bezirkshauptmannschaft N., am
An Herrn N. N., Oberlehrer in N. N.
Die k. k. Statthalterei hat laut Erlaß vom angeordnet und das hochwürdigste f. b. Ordinaria ersucht zu veranlassen, daß in den Geburts und Impfmatriken des Pfarramtes N. tom. V. pag. 153 bei dem Akte über die Geburt und Taufe des am ... in ... ehelich geborenen und am auf den Namen Anton (Boris) getauften Kindes männlichen Geschlechtes des N. N. und der N. geb. N. in der Rubrik:
„Name des Täuflings“ Nachstehendes eingetragen werde:

„Laut Erlasses der k. k. Statthalterei in Graz vom kommt dem vorstehend verzeichneten Täufling den geptlogenen Erhebungen zufolge der Vorname Boris Anton nicht Anton (Boris) zu.“

Das fürstbischöfliche N. Ordinariat hat die Durchführung der obgen Anordnung mit dem Schreiben vom angezeigt.

Der k. k. Amtsleiter
N. N.

Da je to župnika požgalo, se razume. Ko bi se nadučitelj ne pobrigal za stvar, pa bi veličastni triumfal.

Tržaške vesti.

Na Ciril Metodovo šolo v Trstu sta imenovana Slavoj Waschte, učitelj v Ljubljani, in Pavla Hočevan, učiteljica v Zagorcu.

Istrske vesti.

—i— **Podaljšane šolske počitnice.** Naučni minister je zaradi klimatičnih razmer podaljšal šolske počitnice od 9. do 17. septembra 1910 na vseh srednjih šolah in tem enakih zavodih na Primorskem; istotako tudi vsem ljudskim in meštanskim šolam, ki se nahajajo na sedežu take šole.

—i— **Pozor!** Na nemški državni gimnaziji v Pulji je razpisana supletura učitelja na pripravnici za š. l. 1910/11. Neizogibno potrebno je nekaj znanja laščine in hrvaščine ali slovenščine. Prošnje naravnost na direkcijo zavoda do 7. sept. t. l. — Na razpis opozarjamo učitelje na Primorskem.

Goriške vesti.

—g— **Goriški deželni šolski svet.** Ravnatelj državne višje realke v Gorici Viktor Slop pl. Cadenberg je imenovan za člana deželnega šolskega sveta za ostalo funkcijsko dobo.

—g— **Pripravnica za učiteljstvo v Tolminu.** Vsled odloka c. kr. namestništva bo vpisovanje na c. kr. pripravnici za učiteljske v Tolminu šele dne 17. septembra t. l.

—g— **Slomškarja na Sveti gori.** Z velikim trudom so zbornali goriški Slomškarji preteklo sredo kakih 50 svojih ljudi na Sveto goro. Največ je bilo brbkih učiteljev in pa prikupljivih kaplanov. — Mi nimamo proti resničnemu verskemu čustvovanju ničesar, ga spoštujemo in prepuščamo vsakomur, svobodno, a hlinavščino, ki jo hodijo ti ljudje uganjat — obsojamo! Poleg tega pa na božjih potih še nesramno lažejo in obrekujejo, po principu: „Ljubi svojega bližnjega ...“

Splošni vestnik.

Žirovnikove „Narodne pesmi I. del.“ bodo te dni dotiskane in jih priporočamo učiteljstvu, da jih razpeče. Sicer se je pa še toliko povpraševalo po njih, da smo bili že skoro v zadregi, ker se je s tiskom stvar toliko časa zavlekla. Pa sedaj tem hitreje po njih! Naročajo se v „Učiteljski tiskarni.“

Denuncijanti. „Slovenec“ št. 195 namiguje dež. šolskemu svetu, da tov. Kosec ni govoril na shodu v Belikrajini za S. L. S. Kakor smo izvedeli, je tudi nek duhovnik si nekaj notiral, z namenom, da denuncira tov. Koseca dež. šolskemu svetu. Zadnjič je „Slovenec“ denunciral glede sokolskega naraščaja tov. Blagajneja in tov. Šetino istotako dež. šol. svetu, z namenom, da se jih prične zaraditega preganjati. Le naprej z denuncijacijami, bomo v „spomenici“ vse slučaje denuncijantstva navedli in opisali postopanje in vladanje kranjske dež. vlade, ne po zakonih in paragrafi, temveč po stadiju denuncijantskih notic. — Vederemo!

Učiteljska tiskarna. „Ročni zapisnik“ je dodelan in bode kmalu dotiskan. Naroča se v tiskarni. Tovarišice in tovariše opozarjamo na „Zgodovinske učne slike“ za višjo stopnjo ljud. šol, katere je priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani. Stanejo 2 K in se naročajo v založbi — „Učiteljski tiskarni“.

Za „Učiteljski konvikt.“ Gospa in g. Engelman, učitelja na C. M. šoli v Trstu: 2 K; Abiturjenti iz leta 1885, ob 25 letnici nabrali: 30 K; Gregor Leonardiš, nadučitelj v Krvavem potoku v spomin na pok. svakinjo Angelo Slavec, učiteljico v Podgradu: 10 K. Skupaj 42 K. Hvala.

Kranjska deželna vlada je razpustila „Narodno Delavsko Organizacijo“. Razpust je motivirala s tem, da je vajska skupina prekoračila svoj delokrog in sicer z neko resolucijo, v kateri je izrazila solidarnost Českim organiziranim vajencem. V resoluciji je tudi baje antimilitarističen duh zaslediti. — Naša dež. vlada se izkazuje pod vodstvom barona Schwarza od dne do dne nesposobnejša. — Račun učiteljstva za njo je že precej narastel in poslata ga bode treba kmalu s „spomenico“ ministarstvu v pregled, da ga seldira. Če boče nam sreča mila v kabinetni pisarni, tedaj se izroči spomenico tudi na višjem mestu.

„Prosveta“ ima letošnji občni zbor dne 5. septembra v Ljubljani.

List brez urednikov. V Trstu je mazzinijanski list „Emanzipazione“ prenehal izhajati, ker so vsi štirje uredniki v preiskovalnem zaporu zaradi veleizdaje.

Štiri laške mladeniške organizacije v Trstu je razpustilo namestništvo. Preiskava je dognala veleizdajske priprave; za slučaj vojne z Italijo bi pripravljali prostovoljne čete.

Uničeno mesto. Ciklon je razdejal mesto Caneli v pokrajini Piemont v Italiji.

Panamski kanal odprt. Na strani atlantskega oceana je odprt panamski kanal v daljavi 5 1/2 milj. Panamski kanal bo skrajšal morsko pot iz Evrope na zapadno stran Amerike in na vzhodno stran Azije. Dolg bo 75 km, globok 11 m. Do sedaj stane delo, katero so prevzela Zedinjene Države, 325 milijonov dolarjev.

Ženska — ministrski svetnik v Španiji. Na Španskem so poklicali v ministrsko službo grofico Emilio Pardo Bazan, ki si je pridobila za dvignjenje socialnega stanja izredno velike zasluge.

Slikar Niessen umrl. V Kolinu na Nemškem je umrl slavn nemški zgodovinski slikar prof. Ivan Niessen, pravi član dunajske akademije za vpodabljače umetnosti. Niessen je bil rojen v Kolinu na Nemškem. Njegove slike so večinoma vzete iz sv. pisemske in starogrške vsebine.

Najstarejša tiskarna na Hrvaškem Stjepana pl. Platzer v Varaždinu praznuje leto 80 letnico svojega obstanka. Ustanovil jo je leta 1820 prastari oče sedanjega lastnika Ivan pl. Sangilla-Freundsberg, ki je leta 1803 delal tudi v Kleinmayerjevi tiskarni v Ljubljani. — Hrvaško tipografsko društvo pa je te dni slavilo svojo 40 letnico.

Vpepeljevanje mrličev. Občinski svet v Nürnbergu na Bavarskem je sklenil sezidati krematorij. Bavarska vlada je pa obvestila občinski svet, da nikakor ne dopusti vpepeljevanje mrličev. Bavarci bodo torej še nadalje jedli črvi kakor tudi Avstrijci.

Slavna šolska vodstva opozarjamo na izborni tintni ekstrakt trdke Fr. Schüller, Amstetten. Naroča se pri Učit. tiskarni v Ljubljani. Več glej oglas!

Zahvala. Podpisana izraža s tem društvu „Selbsthilfe“ štajerskih učiteljev iskreno zahvalo za točno in takojšno izplačilo podpore; katere je odpadla na njo vsled smrti njenega nepozabnega soproga Iv. Voglarja, nadučitelja na Dobrni pri Celju. Ne more si drugače, kot da prav toplo priporoča vsem štajerskim kolegom pristop k temu res prekoristnemu društvu.

A na Voglar,
naduč. vdova.

Francoske pisateljice. Po najnovejšem statističnem izkazu je danes na Francoskem 3000 žensk, ki se preživljajo s pisateljevanjem. Med to ogromno armado je 1500 žensk, ki pišejo romane in knjige za mladino; 300 se jih bavi s pedagogičnim pisateljevanjem in 300 jih zлага pesmi. Francosko pisateljsko društvo šteje polovico teh žensk za svoje članice, pri zvezi dramatičnih avtorjev je 60 pisateljic. Med žurnalisti je 360 zastopnic ženskega spola, toda 340 od teh piše samo v modistične liste ali pa v rubriko za modo pri dnevnikih. S pravo žurnalistiko se torej bavi

nismo pisali, koliko učiteljev se je peljalo iz njim in kolikšen je bil deficit. — Prvič, smo mi navedli natančno število vseh učiteljev. (Niste pa navedli vi ne štev. članov „Sl. Zv.“ v tajniškem poročilu in ni navedel štev. udeležencev pri zborovanju „Sl. Zv.“ v Ljubljani, Jaklič ko je rekel, „v Novem mestu jih niti toliko ni bilo kakor je nas tukaj.“ — Kje so hinavci?) Drugič smo pa mi pripravljali plačati deficit pri desetih posebnih vlakih, takih kakoršen je bil naš, če jih „Slomškariji“ prirede in četudi svoje laži navrh naloža. Lagat se ne hodi na — božjo pot!

* **Ostane besede urednikov „Slovenec“.** Duhovito opazko je napravil neki urednik „Slov.“ v štev. 194, med Jakličev govor, kjer kritikuje Ganglov govor v Novem mestu; glasi se: „(Ker je res tisti govor ena sama oslarija. Opomba uredništva.) „Slovenec“ uredniki so se častkarstva gotovo učili pri njim priljubljenih ljudeh, v francoskih kanalih ali pa v kaki časnikarski šoli v Kalabriji!

* **Kdo kopira?** Ker se je nam očitelo da kopiramo „Slomškarije“, navajamo, da je neka učiteljica predavala na Sv. gori, o temi: Kako deluj učitelj oziroma učiteljica izven šole. — Pesek: „Na delo med ljudstvo!“ Hujše nesreče ni bilo, ker je bilo to št. 1. in 2. in 3. na programu, prazne fraze pa ne moramo prištevati k zborovanju.

* **„Slovenski učitelj“** mora biti res uboga eksistenca, ker nabirajo „Slomškariji“ že tri mesece snov za posebno izdajo, ki jo namenjajo izdati v septembru. Beračijo vsepovsod, tudi pri naprednem učiteljstvu.

* **Podrobneje se ne bomo pečali s „Slomškarijado“**, poročila kler. listov si pa spravimo kot izvirnike, ker imamo že precej tozadavne snovi zbrane in posvetimo s časom morebiti „Slomškariji“ eno brošurico, kot prolog k njih zgodovini.

* **Hujskanje v cerkvi.** Po naših cerkvah in na klerikalnih shodih pripoveduje duhovščina strmečim poslušalcem to-le: „Nekje na Dolenjskem so zborovali liberalni učitelji in tam so sklenili, da ne bodo več vzgajali mladine versko-nravno, ampak se bolj svobodno, kakor to želi socialno-demokratska načela. Branje, pisanje, računanje in molitev jim bo deveta brigla. Navadno se končavajo taka natolečavanja: „Ali bomo še dajali slovensko deco takim ljudem v pouk?“ Kdor le malo pozna te govornike na klerikalnih shodih, se nič več ne čudi takim lažem; drugače pa je, če se poslužuje duhovščina takih gorastasnih neresnic na leci. Prižnica mora vendar biti vsaj mašniku svet kraj, kjer bi se morali oznanjevati samo božji nauki. To netaktnost je zagrešil med drugimi tudi kranjski kapelan Sitar zadnji praznik med prvo sveto mašo. Najbrže ga je speljal na nečedno polje njegov tehan. Komur je znano, zakaj so morali tako hitro odkuriti iz Kranja kapelani Žvan, Hybašek in Barle, ta bo umel Sitarjeve besede, a opravičiti jih pa vendar ne bo mogel. Doslej je veljal Sitar med meščani za nekakega kavalirja in finega fanta, ki zna ob vsaki priliki tudi dostojno nastopiti. Če bo pa preveč poslušal svojega šefa, bo sigurno zgubil ta renome. Na kmetih se da marsikaj načevkati, na kmetih, v mestu pa je s farbarijami malo drugače. Bolje je iti za Žvanom, Hybaškom in Barletom, pa ostati v obeh poštenih meščanov poštenjak, kakor pa iti za svojim tehanom v vsem čez drn in str. Saj Sitar prav dobro ve, da nima tehan Koblar niti med svojimi pristaši privrženec. In kaj je bilo „nekje na Dolenjskem“? V Novem mestu je zborovala Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev dne 6. in 7. avgusta. Na glavnem zborovanju je imel visokošolec Krivic popolnoma znanstveno predavanje o Masaryku-pedagogu, učitelj Gangl pa o § 1. državnega šolskega zakona. Svetujemo naši prečastiti duhovščini, naj pazno prečita zlasti Ganglov referat, kjer razpravlja o nalogi ljudske šole, o npravo-verski vzgoji, ki je utemeljena v svetem pismu, in o razvoju duševnih moči. Berite original, a ne potvorjenje v „Slovenec“ in „Domoljubu“, potem pridete, če imate le še malo poštenja, do drugih zaključkov! Trseglav, Lampe in drugi taki tiči bi res radi videli, da bi narodno in napredno učiteljstvo na svojih zborovanjih razpravljalo kaj protiverskega, a tega ne bodo nikdar doživeli. Poti naprednega učiteljstva so bila in ostanejo odkrita, svobodna, pa poštena. — Tako piše „Slov. Nar.“ Mi temu poročilu skoro nimamo ničesar prideti, le, da hujskanje in laž s prižnic ni versko-nravna vzgoja ljudstva.

Ali ste že pridobili našemu listu kakega novega naročnika, in ste li sami že poravnali naročnino?

Kranjske vesti.

—r— **Slučaj Stupice.** Po poročilih v časopisju se je napolila deputacija Dražgošanov v Ljubljano k dež. šol. svetu, da protestira proti premestitvi tov. Stupice iz Dražgoš. Deputacija je s seboj nesla spomenico z nad sto podpisi. — Sedaj bomo videli, kako bodo klerikale zavzemali svoje stališče napram ljudski volji. O slučaju bomo še poročali, ker sta tu dve zanimivosti. 1. Kako stališče bode zavzemal prof. Jarc z ozirom na znano afero? 2. Kakšno stališče bode zavzemal klerikalni

klub nasproti — ljudski volji. Besedo o vsem pa spregovorimo tudi v naši spomenici na ministrstvo.

—r— **Učitelji-abiturjenti iz leta 1910** praznujejo desetletnico učiteljstva v Ljubljani dne 4. septembra. Zbirališče: Hotel Tratnik. („Pri zlati kaplji“) Tovariši pridimo vsi!

—r— **Od zraka učiteljstvo ne živi.** Kakor čujemo, še sedaj ni nakazana plača suplentom za počitnice. To je že skrajna malomarnost in brezbržnost onih faktorjev, ki imajo to v rokah. Seveda, birokrat se gre zabavati na počitnice, slovenski učiteljski suplent, uboga para pa naj strada v počitnicah ali se pa zadoljuje, da plačuje obresti vseh malomarnosti šolskih organov.

—r— **Na shodih v Bell-Krajini**, je baron Schwarz strogo prepovedal govoriti o preganjanju učiteljstva in o korupciji v dež. šol. svetu, zato skrbi, da bi se pa nakazala zaostala plača suplentom, zato se nima časa zanimati. Potrpežljivost ima tudi svoje meje! „Wegen eines Lehrers“ ...

—r— **Kmetijska šola na Grmu.** Pouk se prične meseca novembra. Zimska šola obsega dva zimska tečaja, ki trajata od novembra do meseca marca, in sta namenjena sinovom kmetovalcev in živinorejcev. Letna šola se prične novembra in traja do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti sinovom vinorejcev. Za kmečke sinove kranjskih poljedelcev je določenih 20 prostih mest in sicer odpade 10 mest učencem zimskega in 10 mest učencem letnega tečaja. Sprejemajo se tudi učenci proti plačilu 300 K za obisk letne in 150 K za obisk zimske šole. Prošnje za ustanove je vložiti do 15. sept. t. l. na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu.

—r— **Ivan Hribar, župan ljubljanski.** Ljubljanska občinski svet je v svoji zadnji seji dne 30. avgusta zopet izvolil gosp. Ivana Hribarja svojim županom. — S tem se je občinski svet postavil na edinopravo stališče — v boju za avtonomne pravice občine, zoper krivično predbacivanje — kot vzroke nepotrditve in v boju proti sedanjemu sistemu dež. vlada je odgovorila z razpustom občinskega sveta. Ta se je takoj na to sešel k seji ter soglasno sklenil, da ne vložijo rekurza zoper razpust. Na ljubljanskem magistratu bo gospodaril do novih volitev vladni komisar.

—r— **Provizorna imenovanja.** Okrajni šolski svet v Postojni je premestil provizoričnega učitelja in šolskega vodjo Dominika Brica v Hotedršci v Col. Učitelja na ljudski šoli v Postojni Albina Stritarja je imenoval okrajni šolski svet v Gorici za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v Solkanu. Novomeški okrajni šolski svet je izročil provizorično vodstvo dvorazrednice v Nižni vasi učitelju Francu Hočevanju v Ormožju. Okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval provizorično učiteljico v Nevljah Pavlo Bregant za provizorično učiteljico na ljudski šoli na Šmartnem in učiteljico Avgusto Klančarjevo v Kamniku za provizorično voditeljico kamniške dekliske šole.

—r— **Ponesrečil je** gosp. nadzornik Turk, ko se je peljal po uradnih opravilih. Padel je tako nesrečno, da si je slomil kost v stegnu. — Gospoda nadzornika milujemo in mu želimo, da bi kmalu okreval.

Naročajte šolske tiskovine takoj, ker sedaj imamo več časa in je delo lažje, ker pri selitvi tiskarne bomo imeli druge posle in neprilike.

Štajerske vesti.

—š— **Okrajni šolski svet celjski** je na svoji redni seji dne 22. avg. sklenil, da se šoli na Teharjih dovoli še nadalje paralela in da se učitelju na celjski okoliški šoli, Josipu Žagerju dovoli dopust še eno leto v svrhu nadalje umetniške izobrazbe. Šoli na Kalobju se je dovolilo, da se preloži glavne počitnice na čas od 16. avgusta do 15. oktobra. Prov. učitelj na celjski okoliški šoli Rudolf Delakorda se je premestil na Teharje; na njegovo mesto pride s Teharji Fran Hribar.

—š— **Sulferajnska šola v St. Lenartu v Slov. goricah.** Dne 30. avgusta je bila tretjič pri St. Lenartu v Slov. goricah razprava radi javnosti nemške sulferajnske šole. Že dvakrat so zadolženi šentlenartski nemškutarji zahtevali, da bi jim slovenski kmetje plačevali novo nepotrebno nemško šolo, toda obakrat so slovenski župani in svetovalci zavrnili to nemško nakano. Če hočejo šentlenartski nemškutarji imeti nemško šolo, potem naj si jo zidajo in vzdržujejo sami na svoje stroške. Takemu prodiranju nemškega šolstva na slov. ozemje je je potreba posvečati tudi od strani učiteljstva več pažnje in ljudstvo v tem pravočasno poučevati in opozarjati.

—š— **Zopet nemška šola na Slovenskem.** Popolnoma natihomaje je ustanovil štajerski deželni šolski svet nemško šolo v Cirkovcih za občini Cirkovci in Škale v šoštanjskem okraju. Kje so obrambena društva?

—š— **Društvo „Selbsthilfe“** na Štajerskem nam javlja: dne 6. avgusta 1910 je

umrl član Ivan Voglar, nadučitelj v Dobrni, okr. Celje. Vplačati je tedaj 84. smrtni slučaj, ker je pa to že drugi slučaj letos, se še vedno zbira vsota po umrlem P. Fetter, ki je umrl meseca decembra 1909. Vsled tega se naproša vse one, ki še niso vpslali znesek 2 K za 83 slučaj, da ga vpsolijo nemudoma na naslov: Jalas — Maribor.

—š— **Na Štajerskem** je neki župnik ondašnjemu nadučitelju krstil njegovega otroka samovoljno namesto Boris Anton — Anton Boris. Nadučiteljeva soproga je zahtevala nato osebo od župnika, da noče imeti Antona Borisa, ampak Borisa Antona, naj torej ime v krstni knjigi popravi. Ko župnik omeni, da ni v nobenem koledarju imena Boris in da mora imeti otrok ime kakega svetnika, mu odgovori naduč. soproga, da je mnogo otrok krščenih na ime Boris na prvem mestu, a za tem pa še ime kakega svetnika. Župnik obljubi nato, da se boče natančneje o tem pri sosednih župnijskih uradih informirati in eventualno imeni izpremeniti. To je tudi storil in res je bil v sosedni župnici krščen neki otrok na ime Boris na prvem mestu, a on (župnik) da ne sme sedaj več krstnih knjig popravljati. Oče prizadelega otroka pa se je na to obrnil s prošnjo na škofijski konsistorij, naj župniku ukaže izpremeniti ime otroka po želji staršev. Konsistorij pa je odstopil akt c. kr. namestniji, ki je poslala potom c. kr. okrajn. glavarstva naduč. sledeči odlok.

Bezirkshauptmannschaft N., am
An Herrn N. N., Oberlehrer in N. N.
Die k. k. Statthalterei hat laut Erlaß vom angeordnet und das hochwürdigste f. b. Ordinaria ersucht zu veranlassen, daß in den Geburts und Impfmatriken des Pfarramtes N. tom. V. pag. 153 bei dem Akte über die Geburt und Taufe des am ... in ... ehelich geborenen und am auf den Namen Anton (Boris) getauften Kindes männlichen Geschlechtes des N. N. und der N. geb. N. in der Rubrik:

„Name des Täuflings“ Nachstehendes eingetragen werde:

„Laut Erlasses der k. k. Statthalterei in Graz vom kommt dem vorstehend verzeichneten Täufling den geptlogenen Erhebungen zufolge der Vorname Boris Anton nicht Anton (Boris) zu.“

Das fürstbischöfliche N. Ordinariat hat die Durchführung der obgen Anordnung mit dem Schreiben vom angezeigt.

Der k. k. Amtsleiter

N. N.

Da je to župnika požgalo, se razume. Ko bi se nadučitelj ne pobrigal za stvar, pa bi veličastni triumfal.

Tržaške vesti.

Na Ciril Metodovo šolo v Trstu sta imenovana Slavoj Waschte, učitelj v Ljubljani, in Pavla Hočevan, učiteljica v Zagorcu.

Istrske vesti.

—i— **Podaljšane šolske počitnice.** Naučni minister je zaradi klimatičnih razmer podaljšal šolske počitnice od 9. do 17. septembra 1910 na vseh srednjih šolah in tem enakih zavodih na Primorskem; istotako tudi vsem ljudskim in meštanskim šolam, ki se nahajajo na sedežu take šole.

—i— **Pozor!** Na nemški državni gimnaziji v Pulji je razpisana supletura učitelja na pripravnici za š. l. 1910/11. Neizogibno potrebno je nekaj znanja laščine in hrvaščine ali slovenščine. Prošnje naravnost na direktorijo zavoda do 7. sept. t. l. — Na razpis opozarjamo učitelje na Primorskem.

Goriške vesti.

—g— **Goriški deželni šolski svet.** Ravnatelj državne višje realke v Gorici Viktor Slop pl. Cadenberg je imenovan za člana deželnega šolskega sveta za ostalo funkcijsko dobo.

—g— **Pripravnica za učiteljišča v Tolminu.** Vsled odloka c. kr. namestništva bo vpisovanje na c. kr. pripravnici za učiteljišča v Tolminu šele dne 17. septembra t. l.

—g— **Slomškarija na Sveti gori.** Z velikim trudom so zbornali goriški Slomškariji preteklo sredo kakih 50 svojih ljudi na Sveto goro. Največ je bilo brbkih učiteljev in pa prikupljivih kaplanov. — Mi nimamo proti resničnemu verskemu čustvovanju ničesar, ga spoštujemo in prepuščamo vsakomur, svobodno, a hlinavščino, ki jo hodijo ti ljudje uganjat — obsojamo! Poleg tega pa na božjih potih še nesramno lažejo in obrekujejo, po principu: „Ljubi svojega bližnjega ...“

Splošni vestnik.

Žirovnikove „Narodne pesmi I. del.“ bodo te dni dotiskane in jih priporočamo učiteljstvu, da jih razpeče. Sicer se je pa še toliko povpraševalo po njih, da smo bili že skoro v zadregi, ker se je s tiskom stvar toliko časa zavlekla. Pa sedaj tem hitreje po njih! Naročajo se v „Učiteljski tiskarni.“

Denuncijanti. „Slovenec“ št. 195 namiguje dež. šolskemu svetu, da tov. Kosec ni govoril na shodu v Belikrajini za S. L. S. Kakor smo izvedeli, je tudi nek duhovnik si nekaj notiral, z namenom, da denuncira tov. Koseca dež. šolskemu svetu. Zadnjič je „Slovenec“ denunciral glede sokolskega naraščaja tov. Blagajneja in tov. Šetino istotako dež. šol. svetu, z namenom, da se jih prične zaraditega preganjati. Le naprej z denuncijacijami, bomo v „spomenici“ vse slučaje denuncijantstva navedli in opisali postopanje in vladanje kranjske dež. vlade, ne po zakonih in paragrafi, temveč po stadiju denuncijantskih notic. — Vederemo!

Učiteljska tiskarna. „Ročni zapisnik“ je dodelan in bode kmalu dotiskan. Naroča se v tiskarni. Tovarišice in tovariše opozarjamo na „Zgodovinske učne slike“ za višjo stopnjo ljud. šol, katere je priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani. Stanejo 2 K in se naročajo v založbi — „Učiteljski tiskarni“.

Za „Učiteljski konvikt“. Gospa in g. Engelmann, učitelja na C. M. šoli v Trstu: 2 K; Abiturjenti iz leta 1885, ob 25 letnici nabrali: 30 K; Gregor Leonardis, nadučitelj v Krvavem potoku v spomin na pok. svakinjo Angelo Slavec, učiteljico v Podgradu: 10 K. Skupaj 42 K. Hvala.

Kranjska deželna vlada je razpustila „Narodno Delavsko Organizacijo“. Razpust je motivirala s tem, da je vajska skupina prekorajila svoj delokrog in sicer z neko resolucijo, v kateri je izrazila solidarnost Českim organiziranim vajencem. V resoluciji je tudi baje antimilitarističen duh zaslediti. — Naša dež. vlada se izkazuje pod vodstvom barona Schwarza od dne do dne nesposobnejša. — Račun učiteljstva za njo je že precej narastel in poslata ga bode treba kmalu s „spomenico“ ministarstvu v pregled, da ga seldira. Če boče nam sreča mila v kabinetni pisarni, tedaj se izroči spomenico tudi na višjem mestu.

„Prosveta“ ima letošnji občni zbor dne 5. septembra v Ljubljani.

List brez urednikov. V Trstu je mazzinijanski list „Emanzipazione“ prenehal izhajati, ker so vsi štirje uredniki v preiskovalnem zaporu zaradi veleizdaje.

Štiri laške mladeniške organizacije v Trstu je razpustilo namestništvo. Preiskava je dognala veleizdajske priprave; za slučaj vojne z Italijo bi pripravljali prostovoljne čete.

Uničeno mesto. Ciklon je razdejal mesto Caneli v pokrajini Piemont v Italiji.

Panamski kanal odprt. Na strani atlantskega oceana je odprt panamski kanal v daljavi 5 1/2 milj. Panamski kanal bo skrajšal morsko pot iz Evrope na zapadno stran Amerike in na vzhodno stran Azije. Dolg bo 75 km, globok 11 m. Do sedaj stane delo, katero so prevzela Zedinjene Države, 325 milijonov dolarjev.

Ženska — ministrski svetnik v Španiji. Na Španskem so poklicali v ministrsko službo grofico Emilio Pardo Bazan, ki si je pridobila za dvignjenje socialnega stanja izredno velike zasluge.

Slikar Niessen umrl. V Kolinu na Nemškem je umrl slavn nemški zgodovinski slikar prof. Ivan Niessen, pravi član dunajske akademije za vpodabljače umetnosti. Niessen je bil rojen v Kolinu na Nemškem. Njegove slike so večinoma vzete iz sv. pisemske in starogrške vsebine.

Najstarejša tiskarna na Hrvaškem Stjepana pl. Platzer v Varaždinu praznuje leto 80 letnico svojega obstanka. Ustanovil jo je leta 1820 prastari oče sedanjega lastnika Ivan pl. Sangilla-Freundsberg, ki je leta 1803 delal tudi v Kleinmayerjevi tiskarni v Ljubljani. — Hrvaško tipografsko društvo pa je te dni slavilo svojo 40 letnico.

Vpepeljevanje mrličev. Občinski svet v Nürnbergu na Bavarskem je sklenil sezidati krematorij. Bavarska vlada je pa obvestila občinski svet, da nikakor ne dopusti vpepeljevanje mrličev. Bavarci bodo torej še nadalje jedli črvi kakor tudi Avstrijci.

Slavna šolska vodstva opozarjamo na izborni tintni ekstrakt trdke Fr. Schüller, Amstetten. Naroča se pri Učit. tiskarni v Ljubljani. Več glej oglas!

Zahvala. Podpisana izraža s tem društvu „Selbsthilfe“ štajerskih učiteljev iskreno zahvalo za točno in takojšno izplačilo podpore; katere je odpadla na njo vsled smrti njenega nepozabnega soproga Iv. Voglarja, nadučitelja na Dobrni pri Celju. Ne more si drugače, kot da prav toplo priporoča vsem štajerskim kolegom pristop k temu res prekoristnemu društvu.

A na Voglar, naduč. vdova.

Francoske pisateljice. Po najnovejšem statističnem izkazu je danes na Francoskem 3000 žensk, ki se preživljajo s pisateljevanjem. Med to ogromno armado je 1500 žensk, ki pišejo romane in knjige za mladino; 300 se jih bavi s pedagogičnim pisateljevanjem in 300 jih zлага pesmi. Francosko pisateljsko društvo šteje polovico teh žensk za svoje članice, pri zvezi dramatičnih avtorjev je 60 pisateljic. Med žurnalisti je 360 zastopnic ženskega spola, toda 340 od teh piše samo v modistične liste ali pa v rubriko za modo pri dnevnikih. S pravo žurnalistiko se torej bavi

samo 20 žensk. Vsekako pa kažejo že te številke nenavadno napredovanje ženske na vseh poljih, kajti še pred 15 leti je bilo samo sedem žensk, ki so se bavile z žurnalistiko.

Listneca uredništva.

Brez naslova na naslov?: Ker mislimo, da bi ne bilo prav, ne objavimo. Sicer si pa shranimo! — „S. Sv. Gore“. Prejeli, a za to štev. prepozno!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 943. Kranjsko. 1—1

Na obeh slov. mestnih otroških vrtačih v Komenakega ulici in v Cerkveni ulici se prične šolsko leto 1910/11

dne 9. septembra 1910.

Vpisovalo se bode v šolskih prostorih dne 8. septembra t. l. dopoldne.

Predsednikov namestnik:
Vončina I. r.

St. 943. 1—1

Šolsko leto 1910/11. se prične na mestnih ljudskih šolah ljubljanskih

dne 9. septembra 1910

s klicanjem sv. Duha in potem takoj z rednim šolskim poukom.

Vpisovalo se bode dne 6., 7. in 8. septembra t. l. v šolskih poslopih, to je: za I. mestno deško ljudsko v deškem poslopiju v Komenakega ulici št. 17; za II. mestno deško ljudsko v šolskem poslopiju na Cezovi cesti št. 5; za III. mestno deško ljudsko v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 II. nadstropje; za mestno trirazrednico na Barji v šolskem poslopiju na Karolinski zemlji št. 40; za nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 pri tleh; za mestno slovensko deklško osemrazrednico v šolskem poslopiju na sv. Jakubu trgu št. 1; za mestno nemško deklško osemrazrednico v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 19.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani se s prihodnjim šolskim letom pričnajo v mestne šole sploh ne bodo več sprejemali.

Predsednikov namestnik:
Vončina I. r.

Kaj pomaga dobra kuha,
Če si bolnega trebuha!
Na želodcu ni bolan
Ta, ki živi

12—4

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40

Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

:: Šolske ::
knjige

:: za vse šole ::

v najnovejših odobrenih izdajah ter vse šolske potrebščine v najboljši kakovosti priporoča po zmerni ceni

L. Schwentner

v Ljubljani, Prešernova ul. št. 3.
Poslopije Mestne hranilnice.

5—1

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Josipina Herrisch

Ljubljana, Židovska ulica 7

priporoča svojo bogato zalogo čevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. 26—8

— Zunanja naročila se točno izvršujejo. —

Pomlad-poletje 1910! Pišite po vzorec!

V. J. Havliček a bratr
Poděbradech na Češkem

izvozna hiša ustan. 1887. priporoča v izvrstni in priznani kakovosti 26—18

Razprodaja

po znatno znižanih cenah. Vzorec poštnine prosto.

Ostanki volnenega blaga pralne svilne sukna — delenov.

Havličkove tkanine, damaste, žepne robce, brisalke, namizne in kavne garniture.

Tu dobite najboljšo.

1 kos Havličkove tkanine „Kre-
tuše“ 23 m za 18 kron.

1 kos Havličkove tkanine 15 m
10 kron 50 vin.

1 zavoj 40 m
ostankov letnih
in zimskih okrasno
združenih od
2—8 m za 18 K.
Od teh ne po-
šiljam vzorcev.
Le pri nas
vse dobro.

Našim rodbinam

priporočamo 52—15

Kolinsko cikorijo

Ljubljanske Benetke
so zopet odprte.

Slav. občinstvu se vljudno priporoča

Kavarna „Prešeren“.

Svarilo!

Kdor hoče kupiti šivalni stroj, naj se ne da vplivati po oznanilih, ki imajo namen, pod izrabo imena 24—10

Singer

prodajati rabljene stroje, ali pa take, zastarelega sistema. Opozarjamo na to, da se naši šivalni stroji ne oddajajo prekupovalcem, temveč se v lastnih prodajalnah prodajajo direktno občinstvu.

Le v prodajalnah, ki imajo takele izobeske, se dobe originalni Singerjevi šivalni stroji.

Singer Co.

delniška družba šivalnih strojev.
Kočevje, Glavni trg.

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice 9

priporočata v veliki izbiri po najnižji ceni obleke za gospode in dečke, površnike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paletu za dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.

Gg. učiteljem in učiteljicam popust za »Učiteljski konvikt«. 12—6

Modni salon

Ozmec & Vičič

Ljubljana, Šelenburgo a ulica št. 4
Hotel pri Maliču 12—7

priporoča svojo bogato zalogo damskih in otroških klobukov.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Umetna knjigoveznica

Fr. Breskvar

v Ljubljani 12—7

Filipov dvorec, poleg Frančiškanskega mostu za vodo se priporoča slavnim šolskim vodstvom in gg. učiteljem v izdelovanje vsakovrstnih

knjigoveških del.

Na večja dela popust!

Jakob Šuligoj

urar c. r. drž. železnice
Gorica, Gosposka ul. 25

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih in stenskih ur, budilk i. t. d. :: Zaloga zlatnine in srebrnine. 52—9

Zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev za krojače, čevljarje, in vse druge obrti.

Pri meni je vsak stroj za 10 do 20 K ceneji in jamčim za prodani stroj od 5 do 10 let.

Prodajam tudi na obroke.

Sl. krajnim šolskim svetom
in šolskim vodstvom

se priporoča za knjižnice

Kraljevič in berač

spisal Mark Twain. Za ljudsko-šolsko mladino prirejena povest.

Cena broš. izv. 40 vin., trdo vez. pa 60 vin.

Naroča se v založni tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju in v vseh knjigarnah. 1—3

ANTON BAJEC

umetno in trgovsko vrtnarstvo

v Ljubljani, Pod Trančo

se priporoča slav. občinstvu za obilno naročbo. Vedno sveže cvetje za šopke in vence, raznovrstne zelene cvetice v loncih itd. itd. Jako okusna izvršba.

Naročila se izvršujejo točno in solidno, na deželo z obratno pošto. — Cene nizke. 12—7

Ivan Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo štev. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko in bogato zalogo 12—8

klobukov, slamnikov,

čepic, peres itd.

vse po najnižjih cenah.

Trgovina s knjigami in muzikalijami
Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča

popolno zalogo vseh na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih uvedenih

ŠOLSKIH KNJIG

:: v predpisanih izdajah po najnižjih cenah ::

Zaznamki učnih knjig se oddajo gratis.